

8. Кенжетаев Т. Р. Юридическая квалификация ошибки работника / Т. Р. Кенжетаев // Советское государство и право. – 1988. – № 8. – С. 44–51.
9. Мурсалимов К. Р. Правоприменительные ошибки. Проблемы теории : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Мурсалимов Камилль Рамилевич. – Нижний Новгород, 2000. – 25 с.
10. Дагель П. С. Субъективная сторона и ее установление / П. С. Дагель, П. Д. Котов ; [науч. ред. Г. Ф. Горский]. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1974. – 243 с.
11. Белкин Р. С. Понятие экспертных ошибок и их классификация / Р. С. Белкин, А. К. Педенчук // Общетеоретические, правовые и организационные основы судебной экспертизы : сб. науч. тр. / [ред. А. Д. Бойков]. – М. : ВНИИСЭ, 1987. – С. 59–66.
12. Энциклопедия судебной экспертизы / [авт.-сост. Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Россинская] ; под ред. Т. В. Аверьяновой, Е. Р. Россинской. – М. : Юристъ, 1999. – 552 с.
13. Макушкина Г. Е. Понятие, причины и профилактика экспертных ошибок / Г. Е. Макушкина, Й. Г. Вермель, Л. В. Кочнева // Судебно-экспертное исследование человека и его деятельности : межвуз. сб. науч. тр. / [редкол.: И. Н. Сорокотягин (отв. ред.) и др.]. – Свердловск : СЮИ, 1985. – С. 104–109.
14. Шопіна І. М. Правові та організаційні засади підвищення ефективності професійної діяльності слідчих органів внутрішніх справ України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Шопіна Ірина Миколаївна. – Х., 2004. – 20 с.
15. Назаров А. Д. Влияние следственных ошибок на ошибки суда / А. Д. Назаров. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2003. – 323 с.

Надійшла до редколегії 11.09.2012

КАЛЕНИЧЕНКО Л. И. НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ К ПОНИМАНИЮ ПОНЯТИЯ ПРАВОПРИМЕНИТЕЛЬНОЙ ОШИБКИ В ОБЩЕТЕОРЕТИЧЕСКОЙ ЮРИСПРУДЕНЦИИ

Определены основные подходы к пониманию понятия правоприменительной ошибки и проанализированы существующие в общетеоретической литературе ее понятия.

KALENICHENKO L. SCIENTIFIC APPROACHES TO THE CONCEPT DEFINITION OF THE CONCEPT OF LAW ENFORCEMENT MISTAKE IN GENERAL AND THEORETICAL JURISPRUDENCE

The basic approaches to understanding of concept of law enforcement mistake are defined. Concepts of law enforcement, which exist in the general-theoretical literature, are analyzed.

УДК 340.1

Є. В. ПЕТРОВ,

*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
Донецького юридичного інституту МВС України*

ТЕОРІЯ ПРИВАТНОГО І ПУБЛІЧНОГО ПРАВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Визначено напрями подальшого реформування господарського права. Проаналізовано теорію поділу права на приватне та публічне, на підставі чого доведено необхідність диференціації норм господарського права з подальшим утворенням окремих галузей права.

Від часу прийняття Господарського кодексу України, а також Кодексу адміністративного судочинства України в юридичній літературі значно активізувалася наукова дискусія щодо сучасного стану та перспектив подальшого розвитку господарського права України. Причина цього полягала в тому, що нове законодавство викликало до життя нові проблеми, пов'язані з необхідністю більш точного встановлення юридичної природи правовідносин,

які виникають у сфері функціонування суб'єктів господарської діяльності. Так, юридична практика постала перед необхідністю пошуків чітких критеріїв розмежування господарської та адміністративної судових юрисдикцій, що, однак, надзвичайно складно здійснити, спираючись на стару методологічну базу.

З огляду на це метою нашого дослідження є продовження внутрішнього аналізу господарського права України з подальшим виділенням

у його змісті елементів (норм), які, можливо, слід вивести за межі зазначеної галузі права. Водночас наголосимо, що подібний напрям наукових пошуків характеризується високим рівнем наукової новизни, позаяк у своїх працях сучасні автори (В. Добровольська, Д. Задохайло, Т. Кравцова, А. Ластовецький, О. Прудивус, О. Рябченко тощо) ще не вирішували подібне завдання.

Визначення правової природи господарського права не можна здійснити без урахування теорії поділу права на приватне та публічне. Ми глибоко переконані, що недооцінювання наведеної аксіоми є найпершим чинником, який заважає розбудові досконалої системи вітчизняного права. Аналіз історичної правової літератури свідчить, що теорія поділу права на приватне та публічне в нашій державі розвивалася непослідовно. В окремі періоди її визнавали та вивчали [1; 2], а у межах певних часових відрізків піддавали руйнівній критиці, зокрема у 30-ті роки ХХ ст. Саме в цей період радянський учений-правознавець М. Аржанов розробив теорію поділу радянського права на галузі відповідно до предмета правового регулювання [3]. Однією з підстав для цього стала необхідність розроблення теорії системи радянського права, яка б принципово відрізнялася від буржуазної системи права, що спиралася на поділ права на приватне та публічне, на чому особливо, як зазначають у літературі [4], у 20-ті роки ХХ ст. наголошував В. І. Ленін. Проте, незважаючи на універсальність концепції предмета правового регулювання, пізніше доповненої також теорією методу правового регулювання, на її підставі досить важко визначити належність певних груп суспільних відносин (у нашому випадку господарських) до однієї або іншої галузі права, позаяк велика кількість із них зазнає регулятивного впливу різних галузей права. Ще радянські вчені наголошували, що господарське право є комплексною галуззю радянського права [5, с. 7]. Однак з огляду на теорію поділу права на приватне та публічне комплексних галузей права не може існувати, тому що кожна галузь права неодмінно має входити або до підсистеми приватного, або до підсистеми публічного права, інакше буде порушено один з основних принципів побудови систем, згідно з яким кожна система складається з підсистем більш низького рівня, які, однак, мають ознаки, властиві «головній» системі [6, с. 29, 33].

Теорія поділу права на приватне та публічне, пройшовши у своєму історичному розвитку

більш ніж дві тисячі років, успішно дотепер застосовується у правовій теорії та юридичній діяльності, щоправда викладена теза насамперед стосується західноєвропейських країн, у межах яких, відповідно до зазначеної теорії, відбувається розвиток юридичної освіти, спеціалізації адвокатів та функціонування судової системи. Щодо Української держави, то тут, на жаль, теорія поділу права на приватне та публічне все ще виборює своє право на існування. Такий стан справ, як уже наголошено, багато в чому має історичний характер, проте це явно не означає, що не треба намагатися його змінити. Насамперед це зумовлено тим, що українське судочинство від часу запровадження інституту адміністративної юстиції ніяк не може «опритомніти» від необхідності пошуків чітких і зрозумілих критеріїв розмежування господарської та адміністративної юрисдикції. Нині із цього приводу можна натрапити на чималу кількість роз'яснень, авторами яких є як науковці, так і офіційні представники органів судової влади. Проте ситуація в даному напрямі досі залишається складною. При цьому слід пам'ятати, що за кожною судовою справою, які передають від одного суду до іншого, стоять конкретні фізичні та юридичні особи, їх права, свободи й законні інтереси, які, на жаль, здебільшого через зволікання судовим розглядом справи по суті не може бути поновлено або належним чином захищено.

Чим можна пояснити таку ситуацію? Дехто вважає, що причина описаної ситуації полягає в тому, що процесуальне законодавство України не повною мірою врегульовує питання меж юрисдикцій окремих видів судочинства. Розвиваючи таку думку, автори пропонують, на їх погляд, досить прості алгоритми дій, які повинні усунути всі суперечності. Так, під час розмежування предметної юрисдикції між адміністративним та господарським судочинством пропонують спиратися на те, що до господарської юрисдикції належать ті справи, які походять зі сфери господарювання. Підтвердженням такої точки зору є сама мета створення господарських судів – розгляд спорів, що виникають у процесі господарювання. Однак господарські спори публічно-правового характеру можуть бути предметом двох юрисдикцій: господарської та адміністративної. Зокрема, якщо суб'єкт господарювання допускає порушення, не пов'язані з його господарюванням, а порушує саме норми, які належать до адміністративного права, то це класичний варіант адміністративних правовідносин, а отже, такі спори

повинні розглядати адміністративні суди [7]. Не коментуючи викладену точку зору, поставимо її автору такі запитання: як можна встановити, що та або інша норма належить саме до категорії норм адміністративного права? Наприклад, яким чином можна встановити правову природу норм, що регулюють порядок державної реєстрації права суб'єкта господарювання на об'єкти інтелектуальної власності? На жаль, у правовій літературі немає можливості виявити відповіді на ці запитання, з огляду на викладене більш обґрунтованою здається позиція Р. С. Мельника, який наголошує, що головна проблема стосовно розмежування господарської, цивільної та адміністративної юрисдикції полягає у слабкому опрацюванні таких теоретичних категорій, як адміністративно-правові відносини та публічно-правові відносини [2], що, відповідно, спричинені нехтуванням теорією поділу права на приватне та публічне.

На підставі аналізу сучасного стану вивчення і впровадження у правову науку та правозастосовну практику теорії поділу права на приватне й публічне, на жаль, доводиться констатувати, що певна кількість вітчизняних науковців дотримується ідеї її практичної нежиттєздатності, пов'язаної, на їх думку, з умовністю такого поділу. Так, наприклад, О. Ф. Скакун вважає за доцільне поділити галузі на такі, в яких переважають засади публічного права, й такі, в яких превалюють засади приватного права [10, с. 244–245]. Як продовження указаної думки А. М. Шульга зауважує, що в «чистому» вигляді приватно-правових і публічно-правових галузей не існує. Наявність елементів публіцизації приватного права пов'язана з наявністю приватноправового елемента у публічному праві, тобто централізоване регулювання певною мірою застосовують також у приватному праві, тимчасом як вияви децентралізованого регулювання притаманні й публічному праву [11, с. 57–58]. Висловлюючи особисте ставлення до викладених думок, лише наголосимо, що з подібною позицією можна погодитися виключно щодо законодавства: наприклад, у Цивільному кодексі України, дійсно, трапляються поряд із приватноправовими також публічно-правові норми. Це цілком зрозуміло з огляду на те, що суспільні відносини, будучи складними за своїм змістом, потребують комплексного регулювання із застосуванням норм як приватного, так і публічного права, між якими, до речі, існує тісний діалектичний зв'язок [12]. Саме через це необхідно визнавати та підтримувати ідею порівняної самостійності галузей законо-

давства. Однак даний висновок не можна застосувати щодо права, яке, складаючись первісно з норм, завжди може бути поділено на приватне та публічне [13, с. 250], позаяк кожна правова норма містить або приватний, або публічний елемент, а отже, завдання правової науки полягає в тому, щоб виробити механізми визначення правової природи тієї або іншої правової норми. Водночас слід зазначити, що аналіз сучасної навчальної та наукової літератури свідчить про наявність незначної кількості розвідок, у яких порушено питання про критерії розмежування приватного й публічного права. Створюється враження, що деякі науковці намагаються оминати дане питання, аніж вдаватися до його поглибленого вивчення. На противагу цьому зазначимо, що в європейській правовій літературі вказана проблематика, навпаки, є визначальною метою будь-якого дослідження, якого вона так або інакше стосується. Щодо цього зазначимо лише той факт, що, наприклад, німецькі студенти-правники, вирішуючи під час іспитів практичні справи, насамперед мають дати відповідь на запитання про правову природу (приватну чи публічну) спірних правовідносин, а згодом ці знання вони переносять у сферу правозастосування, що, як наслідок, зводить майже нанівець існування в Німеччині проблеми розмежування цивільної та адміністративної юрисдикції.

Отже, повертаючись до безпосередньої теми нашого дослідження, доходимо висновку, що визначення правової природи господарського права не можна здійснити без урахування теорії поділу права на приватне та публічне.

На підставі вивчення наукових праць, присвячених дослідженню теорії поділу права на приватне та публічне, переконуємося, що всі вчені так або інакше згадують про наявність приватних і публічних інтересів як підставу для поділу права на приватне та публічне. На думку В. Селіванова та Н. Діденко, об'єктивна обумовленість існування в будь-якому суспільстві приватних і публічних інтересів (пов'язаних із природною властивістю людини поєднувати в собі індивідуальні та суспільні засади), їх взаємозв'язку й руху визначає місце та роль реальних публічно- і приватноправових відносин у системі чинного права, їх різне політичне й юридичне значення, а отже, різні соціальні наслідки. Наявність у суспільстві публічного та приватного права як характерної особливості реальної правової форми суспільного життя, складових механізму правового регулювання й водночас як певних абстракцій є не вигадкою

окремих юристів, а результатом історичного розвитку суспільних відносин. З огляду на викладене доходимо висновку, що норми, інститути, галузі приватного права спрямовано на визначення й забезпечення меж діяльності окремих осіб, в яких вони можуть досягати своїх цілей, що насамперед відповідають їх особистій природі та обумовлені їх власними інтересами. Приватне право слід визначати перш за все як сферу відносин свободи й самовизначення особи, прав приватного володіння. Проте вступати у приватноправові відносини можуть не лише фізичні та юридичні особи, але й публічні утворення, включаючи також державу, однак лише за умов, коли вони діють заради власних індивідуальних потреб і цілей та визначаються за правовим статусом як приватні володільці або контрагенти [12].

Принципово інша ситуація спостерігається щодо публічних інтересів і публічного права. Публічність як головний елемент указаних понять передбачає присутність держави, вся діяльність якої (публічна діяльність) як загальносоціального інституту спрямована на благо суспільства [14], де під останнім розуміють сукупність різних соціальних груп та відносин між ними, які виникають у процесі їх спільної діяльності [15].

Публічні інтереси мають певні ознаки, на які необхідно зважати під час з'ясування сутності останніх. Так, на думку П. Рабіновича, публічні інтереси мають такі особливості: по-перше, існують вони так само реально й об'єктивно (щодо інших суб'єктів), як і інтереси індивідуальні; по-друге, можливість їх задоволення становить природне право суспільства загалом; по-третє, реалізація публічних інтересів за допомогою державних заходів загального характеру викликає задоволення також відповідних індивідуальних інтересів членів суспільства (наприклад, забезпечення державою обороноздатності країни, охорони довкілля, оголошення нею карантину в разі виникнення епідемії) [16].

Водночас слід пам'ятати, що публічними інтересами можна визнавати не лише потреби суспільства загалом, але й інтереси великих соціальних груп. Масовість носія інтересу в цьому разі має важливе значення. У юридичній літературі обґрунтовано наголошують, що наявність статистично значущої групи осіб, об'єднаної спільним інтересом, свідчить про наявність публічного інтересу [15].

Як уже зазначено вище, публічний інтерес завжди пов'язано з державою. Такий зв'язок полягає та виявляється в тому, що публічним

інтересом можна назвати лише той інтерес, який визнано державою та забезпечено правом. Через це публічні інтереси втілюються у правових нормах, а отже, автоматично переходять під охорону засобів державного примусу. З огляду на це публічні інтереси можна визначити як суспільні інтереси, визнані державою та врегульовані (забезпечені) правом [17].

Таким чином, неважко зрозуміти, що господарська діяльність саме є однією з тих сфер, у яких виявляється публічний інтерес, викликаний до життя економічними потребами всього суспільства. Інакше кажучи, у правовій системі держави виникають та розвиваються норми, спрямовані на забезпечення реалізації публічного інтересу. Їх головним розробником і застосовником стає держава в особі відповідних публічних інституцій. Саме зазначені інтереси закладають основи для реалізації державою економічної функції. Водночас не можна забувати про приватні інтереси, які теж виявляються у сфері економіки, проте вони, як випливає з викладеного, мають своєю основою зовсім іншу природу, отже, регулюються правовими нормами іншої правової природи – нормами приватного права.

Таким чином, можна зробити висновок, що у сфері функціонування суб'єктів господарювання виникають і розвиваються діалектично пов'язані приватні та публічні інтереси, які регулюють норми приватного та публічного права, кожен з яких можуть і повинні належати до окремої галузі права. Через це стає зрозумілою причина неможливості з'ясування правової природи господарського права, тому що, як зазначено вище, переважна більшість науковців не проводить чіткої демаркаційної лінії між нормами приватного та публічного права, залученими до регулювання господарської діяльності.

Як продовження цієї думки наголосимо, що є всі підстави погодитися з німецькими вченими, які пропонують «розкласти» господарське право на три складові елементи, або, краще мовити, підгалузі права, надавши їм самостійного статусу. У цьому разі йдеться про:

– *адміністративно-господарське право* (сукупність норм і положень, які регламентують створення та діяльність адміністративних органів та установ, покликаних здійснювати інфраструктурне та інформаційне забезпечення, планування, нагляд, управління та сприяння розвитку економіки, а також регламентують правовідносини, що виникають між суб'єктами економічної діяльності й публічною адміністрацією);

– *приватногосподарське* (право приватного права, що стосується економіки);

– *кримінально-господарське право* (сукупність правових норм, які встановлюють кримінальну відповідальність за господарські злочини) [18]. Необхідність розмежування перелічених вище правових утворень, на думку німецьких науковців, пов'язана із впливом на економіку, який справляють норми як приватного, так і публічного права. І приватне, і публічне право по своєму визначають юридичні аспекти створення, виробництва й розподілу благ та надання послуг. Таким чином, у регулюванні економічних процесів є місце як для приватного, так і для публічного права, а також для кримінального права з його заборонами та санкціями, що застосовуються у сфері господарської діяльності [19, с. 12–13].

Зазначена концепція є цілком життєздатною також у межах вітчизняної правової теорії. Саме вона, на наш погляд, може усунути всі ті суперечності, що роками існували та дотепер існують у межах теорії господарського права. Кожен із вищезгаданих науковців так або інакше поділяє думку, що в межах сучасного господарського права поєднано норми як приватного (насамперед цивільного), так і публічного (насамперед адміністративного) права, що ставить на порядок денний низку таких проблем, які наразі не вирішено, зокрема:

– питання розмежування адміністративної та господарської судових юрисдикцій;

– труднощі у викладанні господарського права, пов'язані з необхідністю володіння викладачем знаннями як у галузі цивільного, так і в галузі адміністративного права;

– повторний розгляд під час вивчення господарського права низки інститутів адміністративного та цивільного права, які опановують у межах однойменних навчальних дисциплін;

– плутанина зі спеціалізацією наукових досліджень, які з огляду на викладене можна одночасно захистити або за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право, або за спеціальністю 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право, або за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право тощо.

Вирішенню названих суперечностей, а також подальшій диференціації правової науки та права, що є абсолютно закономірним процесом з огляду на постійне ускладнення суспільних відносин, на наш погляд, і буде слугувати

саме пропозиція щодо розчленування господарського права.

Таким чином, адміністративно-господарське право має увібрати всі ті норми, які визначають, з одного боку, правовий статус та організацію діяльності суб'єктів публічної адміністрації, залучених до реалізації економічної функції держави, а з іншого – порядок взаємодії між ними й суб'єктами господарської діяльності. В останньому випадку йдеться про організаційно-правове регулювання господарської діяльності, як пов'язане зі здійсненням прямого управлінського впливу на суб'єктів господарювання (контроль, притягнення до юридичної відповідальності), так і опосередковано у вигляді публічно-сервісної діяльності (реєстрація, ліцензування, надання субсидій, дотацій тощо). Стосовно питань взаємодії суб'єктів господарювання між собою або публічною адміністрацією, то в разі, коли вона реалізує свою господарську правоздатність (так звані горизонтальні відносини), останні мають бути врегульовані за допомогою норм приватного господарського права, яке, на наш погляд, можна визнати підгалуззю цивільного права, так само як і адміністративно-господарське право повинно стати підгалуззю особливого адміністративного права. Щодо кримінально-господарського права, то воно, захищаючи господарські правовідносини силами кримінального примусу, може утворити підгалузть кримінального права. У цьому плані лише зазначимо, що повністю підтримуємо Р. С. Мельника, який слушно наголошує, що подібний підхід до систематики адміністративного, цивільного та кримінального права не можна сприймати як применшення ролі й самостійного значення адміністративно-господарського, приватногосподарського чи кримінально-господарського права [20, с. 351]. Йдеться лише про те, щоб розкрити нерозривний зв'язок вищеперелічених галузей права із загальним адміністративним правом, загальними положеннями цивільного права або загальною частиною кримінального права.

Зважаючи на викладене вище, зазначимо, що на сьогодні господарське право України – це поліномативне утворення, що є чинником, який не тільки ускладнює його вивчення, але й спричиняє суттєві труднощі у сфері правозастосування. Таким чином, його розвиток має полягати в диференціації норм із подальшим формуванням адміністративно-господарського, приватногосподарського та кримінально-господарського права.

Список використаної літератури

1. Елистратов А. И. Основные начала административного права / А. И. Елистратов. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Г. А. Леман и С. И. Сахаров, 1917. – 294 с.
2. Сеницын В. Частное и публичное право / В. Сеницын // Вестник советской юстиции. – № 17. – 1928. – С. 503–505.
3. Аржанов М. О принципах построения системы советского социалистического права / М. Аржанов // Советское государство. – 1939. – № 3. – С. 26–35.
4. Раевич С. К вопросу о делении права на публичное и частное / С. Раевич // Советское право. – 1927. – № 1. – С. 3–15.
5. Хозяйственное право / под ред. В. В. Лаптева. – М. : Наука, 1983. – 288 с.
6. Диалектика познания сложных систем / под ред. В. С. Тюхтина. – М. : Мысль, 1988. – 316 с.
7. Муза О. Розмежування адміністративного та господарського судочинства в Україні / О. Муза // Юридична Україна. – 2009. – № 4. – С. 39–43.
8. Мельник Р. С. Ще раз про сутність та ознаки публічно-правових відносин / Р. С. Мельник // Вісник Вищого Адміністративного Суду України. – 2008. – № 4. – С. 55–64.
9. Мельник Р. С. Сучасна адміністративно-правова доктрина та управлінська термінологія: як узгодити їх між собою? / Р. С. Мельник // Юридична Україна. – 2010. – № 5. – С. 40–44.
10. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник / О. Ф. Скакун; пер. з рос. – Х. : Консум, 2001. – 656 с.
11. Шульга А. М. Теория государства и права: пособие для подготовки к гос. (выпускному) экзамену / А. М. Шульга. – Х. : Ун-т внутр. справ, 2000. – 131 с.
12. Селіванов В. Диалектика приватного та публічного в правовому регулюванні / В. Селіванов, Н. Діденко // Право України. – 2001. – № 11. – С. 15–22.
13. Алексеев С. С. Право: азбука – теория – философия: опыт комплексного исследования / С. С. Алексеев. – М. : Статут, 1999. – 712 с.
14. Пашков В. Публічні інтереси у галузі обігу лікарських засобів / В. Пашков // Підприємство, господарство і право. – 2004. – № 7. – С. 60–63.
15. Тютчев К. Ю. Публичный интерес в правовой доктрине и законодательстве / К. Ю. Тютчев // Государство и право. – 2002. – № 9. – С. 19–25.
16. Рабінович П. Природне право: діалектика приватного й публічного / П. Рабінович // Право України. – 2004. – № 9. – С. 61–67.
17. Кряжков А. В. Публичный интерес: понятие, виды и защита / А. В. Кряжков // Государство и право. – 1999. – № 10. – С. 91–99.
18. Клепицкий И. А. Terra incognita: «хозяйственное уголовное право» / И. А. Клепицкий // Государство и право. – 2005. – № 9. – С. 35–43.
19. Штобер Р. Хозяйственно-административное право. Основы и проблемы. Мировая экономика и внутренний рынок = Allgemeines Wirtschaftsverwaltungsrecht. Grundlagen des Wirtschaftsverfassungs- und Wirtschaftsverwaltungsrecht, des Weltwirtschafts- und Binnenmarktrechts / Рольф Штобер; пер. с нем. – М. : Волтерс Клувер, 2008. – 400 с.
20. Мельник Р. С. Система адміністративного права України: монографія / Р. С. Мельник. – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – 398 с.

Надійшла до редколегії 17.09.2012

ПЕТРОВ Е. В. ТЕОРИЯ ЧАСТНОГО И ПУБЛИЧНОГО ПРАВА И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА РЕФОРМИРОВАНИЕ ХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРАВА

Определены направления дальнейшего реформирования хозяйственного права. Проанализирована теория разделения права на частное и публичное, на основании чего доказана необходимость дифференциации норм хозяйственного права с последующим образованием отдельных отраслей права.

PETROV Y. THE THEORY OF PRIVATE AND PUBLIC LAW AND ITS INFLUENCE ON THE REFORMING OF ECONOMIC LAW

The directions of further reforming of economic law are determined. The theory of division of law on private and public is analyzed, on the basis of what the necessity of differentiation of norms of economic law with subsequent formation of the separate fields of law is proven.